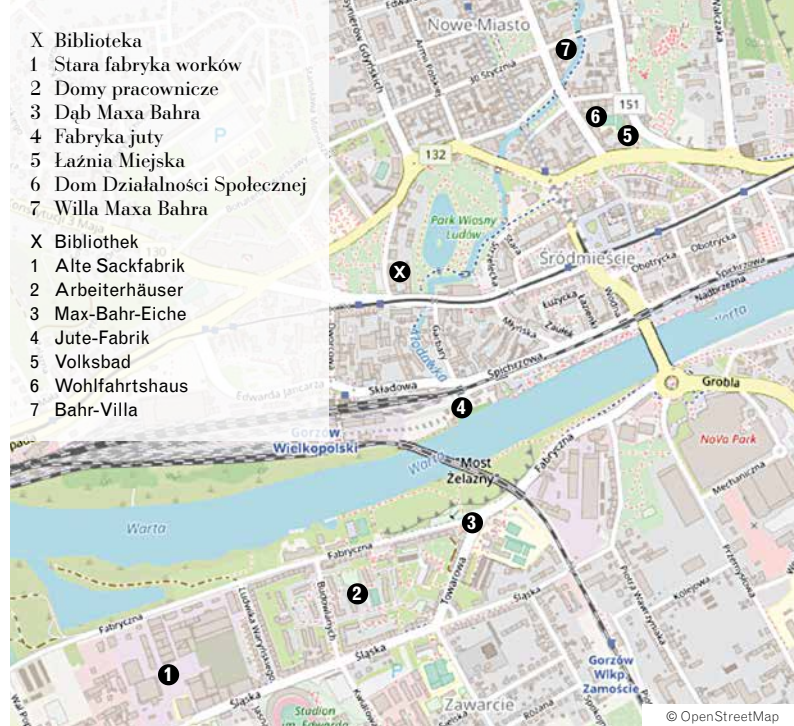

Max Bahr z Landsbergu nad Wartą miał znaczący wpływ na historię Brandenburgii na przełomie XIX i XX w. Jako kupiec rozwinął produkcję wyrobów z juty. Od 1905 r. jego fabryka była największym pracodawcą w regionie. Nawiązał szerokie kontakty biznesowe i osobiste na całym świecie. Dzięki nim ruszył na podbój Ameryki i Indii. Wraz z sukcesem przedsiębiorstwa podjął się budowy setki mieszkań dla robotników, Łaźni Miejskiej i Domu Działalności Społecznej jako centrum życia społecznego mieszkańców. Z poświęceniem angażował się w poprawę warunków życia swoich pracowników, w stwarzanie równych szans społecznych i wspieranie awansu społecznego kobiet. W ramach działalności w liberalnej Niemieckiej Partii Demokratycznej Max Bahr był członkiem pierwszej kadencji Reichstagu w okresie Republiki Weimarskiej do 1924 r., poświęcając się przede wszystkim polityce społecznej i mieszkaniowej. Aż do śmierci w 1930 r. był zagorzałym zwolennikiem republiki. Łaźnia publiczna, fabryka oraz domy dla robotników do dnia dzisiejszego są ważnym elementem współczesnego Gorzowa Wielkopolskiego. Działalność Maxa Bahra jako zaangażowanego społecznie i odnoszącego sukcesy przedsiębiorcy, jak również postępowego demokrata do dnia dzisiejszego zasługuje na szacunek.

Max Bahr aus Landsberg an der Warthe prägte die Geschichte Brandenburgs um die Wende zum 20. Jahrhundert entscheidend. Als Kaufmann baute er die Herstellung von Jute-Produkten aus. Ab 1905 war er mit seiner Jutfabrik einer der größten Arbeitgeber der Region. Seine geschäftlichen und persönlichen Kontakte reichten in alle Welt und brachten ihn bis nach Amerika und Indien. In Verbindung mit seinem unternehmerischen Erfolg baute er hunderte Arbeiterwohnungen, ein Volksbad und das Volkswohlfahrtshaus als Zentrum des gesellschaftlichen Lebens. Beharrlich setzte er sich für die Verbesserung der Lebensbedingungen seiner Arbeiterinnen und Arbeiter, Chancengleichheit und die gesellschaftspolitische Förderung von Frauen ein. Für die DDP wirkte Bahr bis 1924 im ersten Weimarer Reichstag vor allem in der Sozial- und Wohnungspolitik. Bis zu seinem Tod 1930 blieb er ein entschlossener Verteidiger der Republik. Volksbad, Fabrik und die Arbeiterhäuser prägen noch heute das Gesicht der Stadt Gorzów Wielkopolski. Bahrs Handeln als sozial engagierter, erfolgreicher Unternehmer und zugleich fortschrittlicher Demokrat verdient auch heute noch Beachtung.

Wystawa w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim

Od 25 października 2021 do 5 stycznia 2022 r.

Godziny otwarcia: 10.00-19.00, w soboty 10.00-15.00

ul. Sikorskiego 107 (wejście od ul. Kosynierów Gdyńskich)

66-400 Gorzów Wielkopolski

www.wimbp.gorzow.pl

Wstęp wolny

Eine Ausstellung in der Woiwodschafts- und Stadtbibliothek Zbigniew Herbert in Gorzów Wielkopolski

25. Oktober 2021 bis 5. Januar 2022

Öffnungszeiten: Montag-Freitag 10-19 Uhr, Samstag 10-15 Uhr

ul. Sikorskiego 107 (Eingang von ul. Kosynierów Gdyńskich)

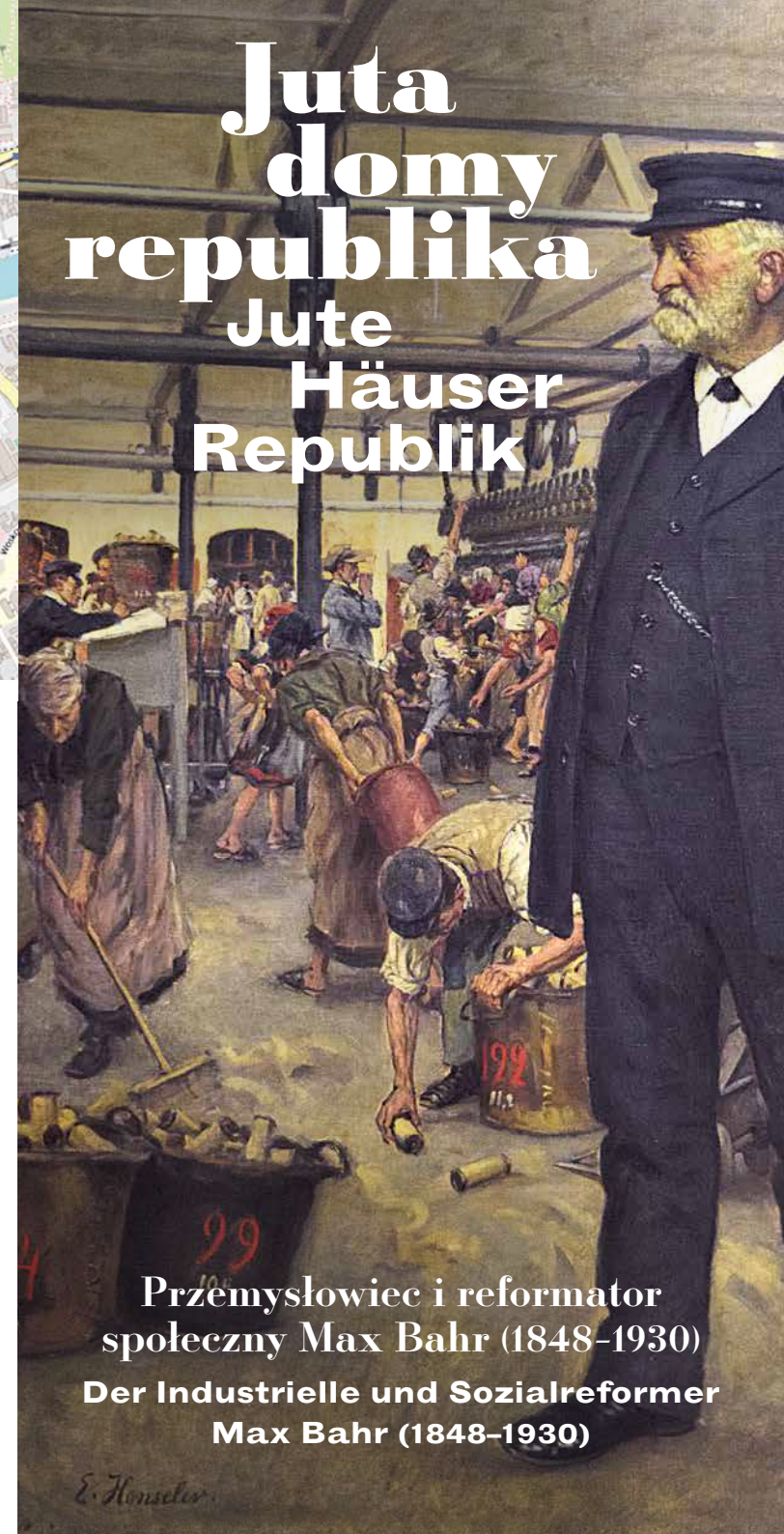
66-400 Gorzów Wielkopolski

Der Eintritt ist frei

Wystawa jest projektem Brandenburgskiego Głównego Archiwum Krajowego (BLHA) w Poczdamie we współpracy z Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim. Die Ausstellung ist ein Projekt des Brandenburgischen Landeshauptarchivs (BLHA) in Partnerschaft mit der Woiwodschafts- und Stadtbibliothek Zbigniew Herbert in Gorzów Wielkopolski.

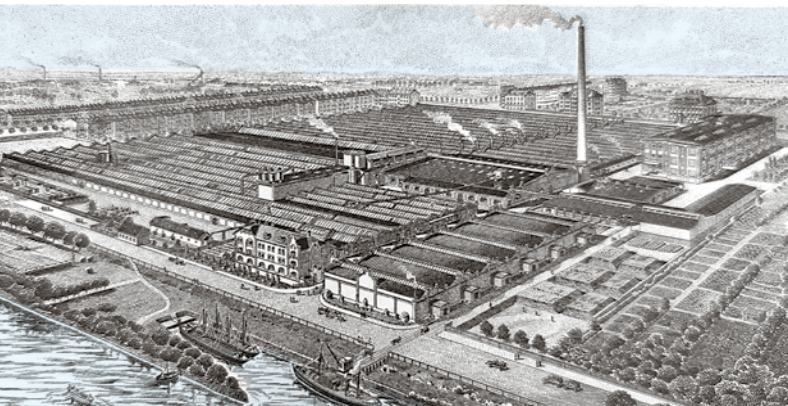

Juta domy republika Jute Häuser Republik

Przemysłowiec i reformator
społeczny Max Bahr (1848-1930)
Der Industrielle und Sozialreformer
Max Bahr (1848-1930)

E. Honsler

Papier firmowy przedzalni i tkalni juty Maxa Bahra Fabryka plandek i worków Landsberg a. W. ok. 1918 r. – Max Bahr, pochodzący z rodziny kupców tkanin, rozpoczyna w 1903 r. budowę pierwszej hali przedzalni i zapoczątkowuje produkcję juty. Zajmuje się importem surowej juty, aby rozpocząć własną produkcję przędzy i tkanin, a nie tylko szyc worki. Przed erą plastiku prawie wszystko było pakowane w worki z włókien naturalnych różnej wielkości - od soli po karmę dla psów. Juta jest szczególnie tania i wytrzymała.

Briefkopf der Max Bahr Jutespinnerei und -Weberei, Plan- und Sackfabrik Landsberg a.W., um 1918 — Von Haus aus Tuchhändler, wagt Max Bahr 1903 den Schritt in die Juteproduktion und errichtet die ersten Hallen seiner Spinnerei. Er will Rohjute importieren und Garne und Gewebe direkt herstellen, nicht mehr bloß vernähen. Vor den Zeiten der Kunststoffe wird nahezu alles in Naturfasersäcken jeglicher Größe verpackt – vom Salz bis zum Hundefutter. Dabei ist Jute besonders günstig und robust.

Bundesarchiv R 43 I Nr. 2394, Bl. 8

Dom Działalności Społecznej w Landsbergu, kolorowana pocztówka z ok. 1920 r. – W 1914 r. Max Bahr kończy budowę Domu Działalności Społecznej. Jest to wielofunkcyjny obiekt, przeznaczony na organizowanie spotkań, uprawianie sportu, w którym znajduje się również biblioteka oraz pomieszczenia dla stowarzyszeń i klubów młodzieżowych. Dom Działalności Społecznej staje się nowym centrum życia społecznego.

Das Volkswohlfahrtshaus auf einer kolorierten Postkarte, um 1920 — 1914 vollendet Max Bahr den Bau des Volkswohlfahrtshauses. Eine Mehrzweckhalle für Versammlungen und Sport, die Volksbücherei sowie Räume für Vereine und Jugendpflege bilden hier ein neues gesellschaftliches Zentrum.

Stiftung Brandenburg

Rodzina Bahrów na wakacjach w 1892 r., prawdopodobnie nad Morzem Bałtyckim. Siedzą od lewej: Paul, Margarete, osoba nieznana, Max, osoba nieznana. Z przodu przed nimi: Marianne i Lotte. W prawym koszu plażowym: Elsa i zona Maxa Bahra Adelheid.

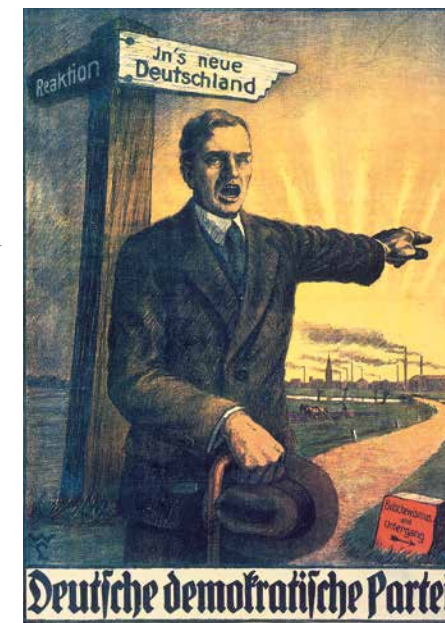
Familie Bahr 1892 offenbar im Urlaub an der Ostsee. Sitzend von links die Kinder Paul, Margarete, unbek., Max, unbek. Vorne Marianne und Lotte, im rechten Strandkorb Else und Ehefrau Adelheid.

Dr. Hans-Joachim Keller

Plakat wyborczy Niemieckiej Partii Demokratycznej. Wybory do Reichstagu z 6 maja 1920 r. – W styczniu 1919 r. Bahr jest głównym kandydatem socjaloliberalnej Niemieckiej Partii Demokratycznej w swoim okręgu i wchodzi do weimarskiego Zgromadzenia Narodowego.

Wahlplakat der DDP zur Reichstagswahl am 6. Mai 1920 — Im Januar 1919 ist Bahr Spitzenkandidat seiner Heimat für die sozialliberale DDP und zieht in die Weimarer Nationalversammlung ein.

Bundesarchiv Plak002-027-008

Artykuł z Neumärkischen Volksblatts z 7 stycznia 1930 r. – Łazienki w domach prywatnych w latach 20. XX w. nadal są rzadkością, tylko zamożni mieszkający mogli sobie na nie pozwolić. Max Bahr w 1930 r. buduje Łazienkę Miejską, posiadającą prysznic i wanny, w których można zażyć kąpeli leczniczych i parowych. Wszystko to służy higienie osobistej. Bericht des Neumärkischen Volksblatts vom 7. Januar 1930 — Badezimmer sind in den 1920er Jahren noch selten in Privathäusern – nur Wohlhabende können sich das leisten. Bahr errichtet 1930 ein Volksbad, das mit Duschen, Wannenbädern, Schwitz- und Heilbädern auch den Zugang zur Körperhygiene ermöglicht.

Zur Einweihung des Volksbades. Förderung der Körperpflege.

Heute, am Montag, den 6. Januar, werden sich vor dem stattlichen neuen Gebäude in der Neustadt Herren mit Zylinder und feierlichen Anzügen und Damen in Festkleidern einfinden. Reden werden gehalten, und dann wird das Volksbad eröffnet.

Von diesem Momente an wird Männlein und Weiblein jung und alt, reich und arm, vornehm und gering, im Volksbade sich reinigen oder heilen oder erfrischen oder — und das ist vielleicht das Schönste — Sport treiben.

Wenn wir auch nicht ein Leben und Treiben von antiker Größe und Mannigfaltigkeit im Landsberger Badhause erleben werden, so werden wir doch mit Freuden Anjäger antiker Körperkultur feststellen und bewundern können.

Das ist das Große an diesem Bau, daß er aus dem Hygienotropen Willen eines einzelnen und dem Entgegenkommen der Stadt entstanden ist, daß er zeigt:

Unser Volksbad, das erste Hallenschwimmbad in der mittleren Ostmark, ist seiner Bestimmung übergeben. Ein imposantes Bauwerk von edlen Formen und Ausmaßen bildet es eine Zierde unserer an schönen Bauwerken armen Stadt. Mit seinen Einrichtungen, insbesondere den medizinischen Bädern und dem gewaltigen Schwimmbade, wird es in hohem Maße der Volksgesundheit dienen.

Möchte die gesamte Bürgerschaft, die leidenschaftlich nach diesem Volksbad verlangt, nun auch für seine Benutzung Sorge tragen. Das wäre der schönste Dank, den wir dem hochherzigen Schöpfer, unserem verehrten Ehrenbürger Dr. Max Bahr bringen können.

Landsberg (Warthe), den 6. Januar 1930.
Gerloff
Oberbürgermeister.